

Osnove web programiranja DAL

Termin 9

Sadržaj

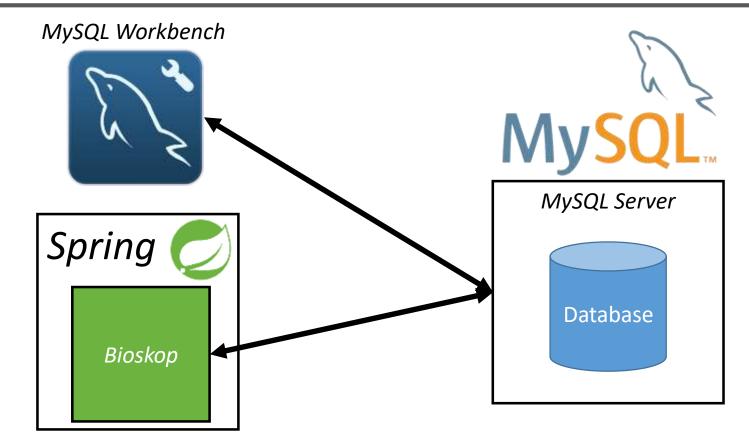
- 1. Spring Boot aplikacija i baza podataka
- 2. Podešavanje
- 3. Implementacija
 - I. DAL (*JdbcTemplate*)
 - II. DAL (SELECT upiti)
 - III. DAL (INSERT, UPDATE i DELETE upiti)
 - IV. DAL (SELECT upiti, povezani entiteti)
 - V. DAL (*many-to-many* veze, transakcije)
 - VI. servisi
- 4. Pretrage
- 5. Case study CRUD bioskop veb aplikacija

Dodatno:

- Zašto baza podataka ???
- 2. Tipovi aplikacija Arhitekture
- 3. Java i baze podataka
- 4. Tipovi drajvera DBMS
- 5. Korišćenje baze u Javi

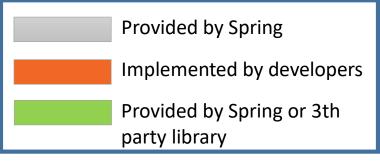
Spring Boot aplikacija i baza podataka

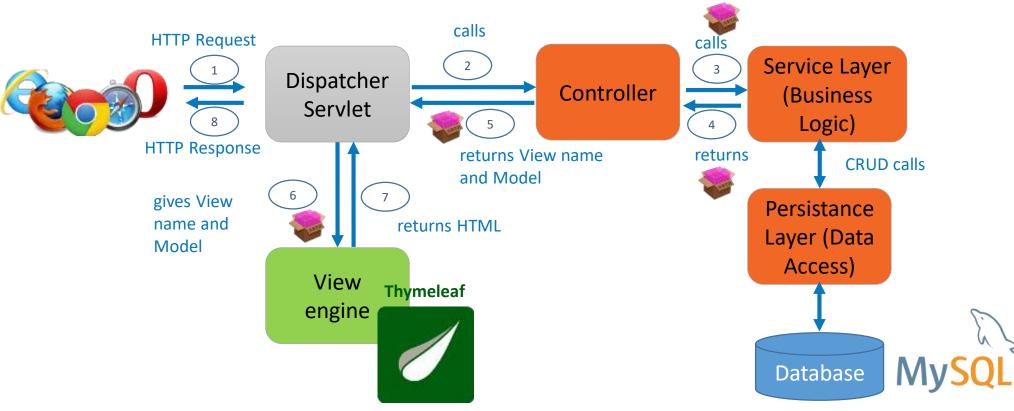
- poput konzolne, i web aplikacija može da komunicira sa RDMBS upotrebom JDBC API-a
- jedina razlika je u tome što se konzolna aplikacija izvršava samostalno, dok se web aplikacija izvršava u framework-u

Spring Boot aplikacija i baza podataka

Arhitektura

Spring Boot aplikacija i baza podataka

1. controller:

- a) traži od servisnog sloja podatke
- b) šalje pristigle parametre servisnom sloju radi upisa
- c) vrši kontrolu toka (redirekcija i sl.)

2. servisni sloj:

- a) šalje zahtev za čitanje DAL sloju
- b) po potrebi vrši pripremu podataka i šalje ih DAL sloju radi upisa

3. DAL sloj:

- a) vrši čitanje podataka iz baze i vraća ih servisnom sloju
- b) vrši upis podataka u bazu i vraća rezultat upisa

servisni sloj:

- a) po potrebu vrši obradu podataka i vraća ih controller-u
- b) prosleđuje rezultat upisa podataka controller-u

5. controller:

- a) prosleđuje podatke view engine-u radi prikaza
- b) vrši kontrolu toka (redirekcija i sl.)

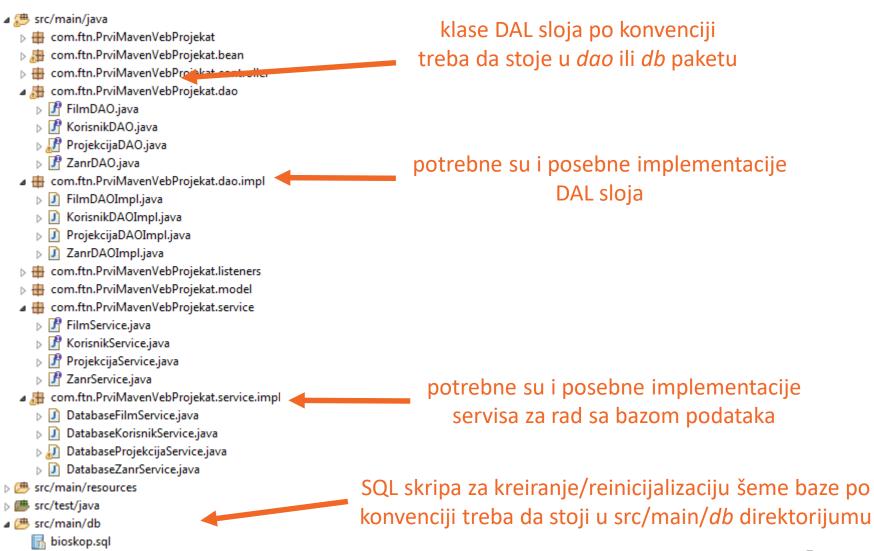
Podešavanje

• da bi se rad sa bazom podataka uključio u *Spring Boot* projekat, sledeće međuzavisnosti se moraju dodati u *pom.xml* datoteku:

• da bi se rad sa bazom podataka uključio u *Spring Boot* projekat, sledeći unos se mora dodati u *application.proprerties* datoteku:

```
spring.datasource.driverClassName=com.mysql.cj.jdbc.Driver
spring.datasource.url=jdbc:mysql://localhost:3306/bioskop?useSSL=false&serverTimezone=UTC
spring.datasource.username=root
spring.datasource.password=root
```

Podešavanje

DAL (JdbcTemplate)

- umesto interfejsa *sql.Connection*, za komunikaciju sa bazom se koristi klasa *JdbcTemplate*
- ovu klasu *framework inject*-uje za vreme izvršavanja i pri tom vrši povezivanje sa bazom na osnovu unosa iz *application.properties* datoteke

```
@Repository
public class FilmDAOImpl implements FilmDAO{

@Autowired
private JdbcTemplate jdbcTemplate;
@Override
public Film findOne(Long id) {...}
public List<Film> findAll() {...}
public void save(Film film) {...}
public void update(Film film) {...}
public void delete(Long id) {...}
```

DAL (SELECT upiti)

- RowMapper je interfejs čija implementacija služi za mapiranje svakog pojedinačnog reda ResultSet-a na objekat klase modela koji je potrebno kreirati
- metoda mapRow se poziva za svaki red ResultSet-a, a njena implementacija čita kolonu po kolonu za dati red i na osnovu pročitanih vrednosti kreira jedan objekat i vraća jedan objekat klase modela

```
@Repository
public class ZanrDAOImpl implements ZanrDAO{
   @Autowired
   private JdbcTemplate jdbcTemplate;
   private class ZanrRowMapper) implements RowMapper<Zanr> {
       @Override
        public (Zanr markow(ResultSet rs, int rowNum) throws SQLException {
            int index = 1;
           Long id = rs.getLong(index++);
            String naziv = rs.getString(index++);
            Zanr zanr = new Zanr(id, naziv
            return zanr;
                                                        PreparedStatement
   public Zanr findOne(Long id) {
       String sql = "SELECT id, naziv FROM zanrovi WHERF id = ?";
       return jdbcTemplate.queryForObject(sql, new ZanrRowMapper(),
                    čita i vraća jedan objekat
                                                        Statement
   public List<Zanr> findAll() {
       String sql = "SELECT id, naziv FROM zanrovi":
       return jdbcTemplate.query(sql, new ZanrRowMapper(
                čita i vraća listu objekata
```

DAL (INSERT, UPDATE i DELETE upiti, nezavisni entiteti)

```
@Repository
                        public class ZanrDAOImpl implements ZanrDAO{
                            @Autowired
                            private JdbcTemplate jdbcTemplate;
                            public int save(Zanr zanr) {
                                String sql = "INSERT INTO zanrovi (naziv) VALUES (?)";
                                return jdbcTemplate.update(sql, zanr.getNaziv()); \( \bigcup \)
                                                                  PreparedStatement
                            public int update(Zanr zanr) {
        vrši
                                String sql = "UPDATE zanrovi SET naziv = ? WHERE id = ?";
upis/izmenu/brisanje
                                return jdbcTemplate.update(sql, zanr.getNaziv(), zanr.getId());
       u bazi
                            public int delete(Long id) {
                              String sql = "DELETE FROM zanrovi WHERE id = ?";
                                return jdbcTemplate.update(sql, id);
```

- RowCallbackHandler je interfejs čija implementacija služi za mapiranje jednog reda ResultSet-a na objekat klase modela koji je potrebno kreirati, ali tako da je programmer u kontroli kreiranja rezultata
- metoda processRow se poziva za svaki red ResultSet-a, a njena implementacija čita kolonu po kolonu za dati red i na osnovu pročitanih vrednosti kreira/pruzima jedan objekat i ne vraća nijedan objekat

```
private static class FilmZanrRowCallBackHandler implements RowCallbackHandler {
    private Map<Long, Film>(filmovi) = new LinkedHashMap<>();
    @Override
    public void processRow(ResultSet resultSet) throws SQLException {
        int index = 1;
        Long filmId = resultSet.getLong(index++);
        String filmNaziv = resultSet.getString(index++);
        Integer filmTrajanje = resultSet.getInt(index++);
        Film film = filmovi get(filmId);
        if (film == null) {
            film = new Film(filmId, filmNaziv, filmTrajanje);
           filmovi put(film.getId(), film);
        Long zanrId = resultSet.getLong(index++);
        String zanrNaziv = resultSet.getString(index++);
        Zanr zanr = new Zanr(zanrId, zanrNaziv);
        film.getZanrovi().add(zanr);
    public List<Film> getFilmovi() {return new ArrayList<> filmovi values());}
public List<Film> findAll() {
    String sql =
        "SELECT f.id, f.naziv, f.trajanje, z.id, z.naziv FROM filmovi f " +
        "LEFT JOIN filmZanr fz ON fz.filmId = f.id " +
        "LEFT JOIN zanrovi z ON fz.zanrId = z.id " +
        "ORDER BY f.id";
    FilmZanrRowCallBackHandler rowCallbackHandler = new FilmZanrRowCallBackHandler ;
    jdbcTemplate.query(sql, rowCallbackHandler);
    return rowCallbackHandler(getFilmovi()
                                                 čitanje rezultata
```

- Za čuvanje pojedinačnog kreiranog kreiranog objekta i preuzimanje svih kreiranih objekata odgovoran je programer.
- Primer je prikazan za
 FilmDAOImpl u kome je
 neophodno da se za svaki
 očitani film očitaju i njegovi
 žanrovi što zahteva
 povezivanje podataka iz tabela
 film, filmZanr i zanr.

```
private static class FilmZanrRowCallBackHandler implements RowCallbackHandler {
    private Map<Long, Film>(filmovi) = new LinkedHashMap<>();
    @Override
    public void processRow(ResultSet resultSet) throws SQLException {
        int index = 1;
        Long filmId = resultSet.getLong(index++);
        String filmNaziv = resultSet.getString(index++);
        Integer filmTrajanje = resultSet.getInt(index++);
        Film film = filmovi get(filmId);
        if (film == null) {
            film = new Film(filmId, filmNaziv, filmTrajanje);
           filmovi put(film.getId(), film);
        Long zanrId = resultSet.getLong(index++);
        String zanrNaziv = resultSet.getString(index++);
        Zanr zanr = new Zanr(zanrId, zanrNaziv);
        film.getZanrovi().add(zanr);
    public List<Film> getFilmovi() {return new ArrayList<> filmovi) values());}
public List<Film> findAll() {
    String sql =
        "SELECT f.id, f.naziv, f.trajanje, z.id, z.naziv FROM filmovi f " +
        "LEFT JOIN filmZanr fz ON fz.filmId = f.id " +
        "LEFT JOIN zanrovi z ON fz.zanrId = z.id " +
        "ORDER BY f.id";
    FilmZanrRowCallBackHandler rowCallbackHandler = new FilmZanrRowCallBackHandler();
    jdbcTemplate.query(sql, rowCallbackHandler);
    return rowCallbackHandler.getFilmovi();
                                              čitanje rezultata
```

- Drugi način za dobijanje podataka o povezanim entitetima bio bi korišćenje *RowMapper*.
- U ovom slučaju potrebno je kreirati onliko RowMapper implementacija za koliko se tabela pristupa (film, filmZanr i zanr).
- Kreiraće se FilmRowMapper za tebelu film, FilmZanrRowMapper za tebelu filmZanr.
- Za tebelu zanr već je kreiran rowmapper u ZanrDAOImpl kalsi.

```
@Override
public List<Film> find(String naziv, Long zanrId, Integer trajanjeOd, Integer
trajanjeDo) {
           ArrayList<Object> listaArgumenata = new ArrayList<Object>();
           String sql = "SELECT f.id, f.naziv, f.trajanje FROM filmovi f ";
           StringBuffer whereSql = new StringBuffer(" WHERE ");
           boolean imaArgumenata = false;
           if(naziv!=null) {
                      naziv = "%" + naziv + "%";
                      if(imaArgumenata)
                                 whereSql.append(" AND ");
                      whereSql.append("f.naziv LIKE ?");
                                 imaArgumenata = true;
                      listaArgumenata.add(naziv);
           if(trajanjeOd!=null) {
                      if(imaArgumenata)
                                 whereSql.append(" AND ");
                      whereSql.append("f.trajanje >= ?");
                      imaArgumenata = true;
                      listaArgumenata.add(trajanjeOd);
           if(trajanjeDo!=null) {
                      if(imaArgumenata)
                                 whereSql.append(" AND ");
                      whereSql.append("f.trajanje <= ?");</pre>
                      imaArgumenata = true;
           listaArgumenata.add(trajanjeDo);
           if(imaArgumenata)
                      sql=sql + whereSql.toString()+" ORDER BY f.id";
           else
                      sql=sql + " ORDER BY f.id";
```

- Drugi način za dobijanje podataka o povezanim entitetima bio bi korišćenje *RowMapper*.
- U ovom slučaju potrebno je kreirati onliko RowMapper implementacija za koliko se tabela pristupa (film, filmZanr i zanr).
- Kreiraće se FilmRowMapper za tebelu film, FilmZanrRowMapper za tebelu filmZanr.
- Za tebelu zanr već je kreiran rowmapper u ZanrDAOImpl kalsi.

```
List<Film> filmovi = jdbcTemplate.query(sql, listaArgumenata.toArray(),
new FilmRowMapper());
           for (Film film : filmovi) {
                      film.setZanrovi(findFilmZanr(film.getId(), null));
           //ako se treži film sa određenim žanrom
           // tada se taj žanr mora nalaziti u listi žanrova od filma
           if(zanrId!=null)
                      for (Iterator iterator = filmovi.iterator();
                                                       iterator.hasNext();) {
                                 Film film = (Film) iterator.next();
                                 boolean zaBrisanje = true;
                                 for (Zanr zanr : film.getZanrovi()) {
                                            if(zanr.getId() == zanrId) {
                                                       zaBrisanje = false;
                                                       break;
                                 if(zaBrisanje)
                                            iterator.remove();
           return filmovi;
private class FilmRowMapper implements RowMapper<Film> {
     @Override
     public Film mapRow(ResultSet rs, int rowNum) throws SQLException {
           int index = 1;
           Long filmId = rs.getLong(index++);
           String filmNaziv = rs.getString(index++);
           Integer filmTrajanje = rs.getInt(index++);
           Film film = new Film(filmId, filmNaziv, filmTrajanje);
           return film;
```

- Drugi način za dobijanje podataka o povezanim entitetima bio bi korišćenje *RowMapper*.
- U ovom slučaju potrebno je kreirati onliko RowMapper implementacija za koliko se tabela pristupa (film, filmZanr i zanr).
- Kreiraće se FilmRowMapper za tebelu film, FilmZanrRowMapper za tebelu filmZanr.
- Za tebelu zanr već je kreiran rowmapper u ZanrDAOImpl kalsi.

```
private List<Zanr> findFilmZanr(Long filmId, Long zanrId) {
           List<Zanr> znaroviFilma = new ArrayList<Zanr>();
           ArrayList<Object> listaArgumenata = new ArrayList<Object>();
           String sql =
           "SELECT fz.filmId, fz.zanrId FROM filmZanr fz ";
           StringBuffer whereSql = new StringBuffer(" WHERE ");
           boolean imaArgumenata = false;
           if(filmId!=null) {
                      if(imaArgumenata)
                                 whereSql.append(" AND ");
                      whereSql.append("fz.filmId = ?");
                      imaArgumenata = true;
                      listaArgumenata.add(filmId);
           if(zanrId!=null) {
                      if(imaArgumenata)
                                 whereSql.append(" AND ");
                      whereSql.append("fz.zanrId = ?");
                      imaArgumenata = true;
                      listaArgumenata.add(zanrId);
           if(imaArgumenata)
                      sql=sql + whereSql.toString()+" ORDER BY fz.filmId";
           else
                      sql=sql + " ORDER BY fz.filmId";
```

- Drugi način za dobijanje podataka o povezanim entitetima bio bi korišćenje *RowMapper*.
- U ovom slučaju potrebno je kreirati onliko RowMapper implementacija za koliko se tabela pristupa (film, filmZanr i zanr).
- Kreiraće se FilmRowMapper za tebelu film, FilmZanrRowMapper za tebelu filmZanr.
- Za tebelu zanr već je kreiran rowmapper u ZanrDAOImpl kalsi.

```
List<Long[]> filmZanrovi = jdbcTemplate.query(sql,
listaArgumenata.toArray(), new FilmZanrRowMapper());
           for (Long[] fz : filmZanrovi) {
                      znaroviFilma.add(zanrDAO.findOne(fz[1]));
           return znaroviFilma;
private class FilmZanrRowMapper implements RowMapper<Long []> {
           @Override
           public Long [] mapRow(ResultSet rs, int rowNum) throws SQLException {
                      int index = 1;
                      Long filmId = rs.getLong(index++);
                      Long zanrId = rs.getLong(index++);
                      Long [] filmZanr = {filmId, zanrId};
                      return filmZanr;
```

DAL (*many-to-many* veze, ažuriranje podataka, transakcije)

- @Transactional anotacija služi da grupiše sve upite iz metode u transakciju
- PreparedStatementCreator je interfejs čija implementacija služi da se dodatno upravlja kreiranjem PreparedStatement-a
- GeneratedKeyHolder je klasa čiji objekti čuvaju ključeve, generisane od strane baze, koji su nastali pri prethodnom INSERT upitu

```
@Transactional
public int save(Film film) {
    PreparedStatementCreator oreparedStatementCreator
       new PreparedStatementCreator() {
        @Override
        public PreparedStatement createPreparedStatement(
                Connection connection) throws SQLException {
            String sql = "INSERT INTO filmovi (naziv, trajanje) VALUES (?, ?)";
            PreparedStatement preparedStatement =
                connection.prepareStatement(sql, Statement.RETURN GENERATED KEYS)
            int index = 1;
            preparedStatement.setString(index++, film.getNaziv());
            preparedStatement.setInt(index++, film.getTrajanje());
            return preparedStatement;
                                      koncept vraćanja generisanog ključa je
                                      potreban samo za many-to-many veze!
   GeneratedKeyHolder keyHolder = new GeneratedKeyHolder();
   boolean uspeh = jdbclemplate.update(preparedStatementCreator) (keyHolder) == 1;
    if (uspeh) {
       String sql = "INSERT INTO filmZanr (filmId, zanrId) VALUES (?, ?)";
        for (Zanr itZanr: film.getZanrovi()) {
       uspeh = uspeh && jdbcTemplate.update(sql, keyHolder.getKey())
itZanr.getId()) == 1;
    return uspeh?1:0;
```

```
Servisi
                               naznaka framework-u da
                             prioritetno koristi ovaj servis
     @Service
     @Primary
     public class DatabaseZanrService implements ZanrService { =
         @Autowired
        private ZanrDAO zanrDAO;
         @Override
         public List<Zanr> findAll() {
          return zanrDAO.findAll();
```

```
@Repository
public class ZanrDAOImpl implements ZanrDAO{

    @Autowired
    private JdbcTemplate jdbcTemplate;

    public List<Zanr> findAll() {
        String sql = "SELECT id, naziv FROM zanrovi";
        return jdbcTemplate.query(sql, new ZanrRowMapper());
```

```
@Controller
@RequestMapping(value="/Zanrovi")
public class ZanroviController {

    @Autowired
    private ZanrService zanrService;

    @GetMapping
    public ModelAndView index() {
        List<Zanr> zanrovi = zanrService.findAll();

        ModelAndView rezultat = new ModelAndView("zanrovi");
        rezultat.addObject("zanrovi", zanrovi);

        return rezultat;
    }
```


forma bez *action* atributa pravi zahtev na tekući URL

<form method="get">
...
</form>

Pretraga FILMOVA, U servisnom sloju se očitaju svi fimovi pa se pristupi filtriranju rezultata

Filmovi

r. br.	naziv	žanr	trajanje	
	er	odaberi V	od: 300 \$ do: 400 \$	Pretraži
1	Avengers: Endgame	 akcija avantura naučna fantastika 	182	projekcije
2	Life	naučna fantastika horor	110	projekcije
3	It: Chapter 2	• horor	170	projekcije
4	Pirates of the Caribbean: Dead Men Tell No Tales	• <u>komedija</u> • <u>avantura</u> • <u>akcija</u>	153	projekcije

return rezultat;

```
10 localhost:8080/Bioskop/Filmovi naziv=er&zanrld=0&trajanjeOd=100&trajanjeDo=300
@Controller
@RequestMapping(value="/Filmovi")
public class FilmoviController implements ServletContextAware {
                                                                              podrazumevane vrednosti
                                                                              parametara za slučaj da se
    @GetMapping
                                                                            stranici pristupilo putem link-a
    public ModelAndView index(
            @RequestParam(required=talse) String naziv,
                                                                                        su null
            @RequestParam(required=false) Long zanrId,
            @RequestParam(required=false) Integer trajanjeOd,
            @RequestParam(required=false) Integer trajanjeDo,
            HttpSession session) throws IOException {
//ako je input tipa text i ništa se ne unese
//a parametar metode Sting onda će vrednost parametra handeler metode biti "" što nije null
       if(naziv!=null && naziv.trim().equals(""))
            naziv=null;
       List<Film> filmovi = filmService.find(naziv, zanrId, trajanjeOd, trajanjeDd);
       List<Zanr> zanrovi = zanrService.findAll();
       ModelAndView rezultat = new ModelAndView("filmovi");
       rezultat.addObject("filmovi", filmovi);
       rezultat.addObject("zanrovi", zanrovi);
```

```
//U ovom metodi pretragu radimo manuelno tako što programski filtriramo kompletnu listu rezultata
dobijenu sa findAll()
//očitaju se svi filmovi iz baze pa se filtrira po uslovu
//nije praktično imajući u vidu da u bazi može biti i 500.000 fimova
//prektičnije je urađeno u DatabaseProjekcijeService kada se poziva find(parametri) od ProjekcijeDAO
//ideja je koristiti select sa where delom sa se smanji ResultSet
@Override
public List<Film> find(String naziv, Long zanrId, Integer trajanjeOd, Integer trajanjeDo) {
                                                             maskimalno inkluzivne vrednosti parametara za
List<Film> filmovi = filmDAO.findAll();
                                                             slučaj da su izostavljeni jer se radi filtriranje u
// maksimalno inkluzivne vrednosti parametara ako su izostavljeni
                                                                               kodu
// filtiranje radi u Servisnom sloju - izbegavati
if (naziv == null) {
        naziv = "";
```

kriterijum pretrage

```
@Override
public List<Film> find(String naziv, Long zanrId, Integer trajanjeOd, Integer trajanjeDo) {
    List<Film> filmovi = filmDAO.findAll();
                                                     maskimalno inkluzivne vrednosti
    if (naziv == null) {naziv = "";}
                                                  parametara za slučaj da su izostavljeni
    if (zanrId == null) {zanrId = 0L;}
    if (trajanje0d == null) {trajanje0d = 0;}
                                                        jer se radi filtriranje u kodu
    if (trajanjeDo == null) {trajanjeDo = Integer.MAX VALUE;}
    //odabran je da se filtiranje radi u Servisnom sloju - izbegavati
   List<Film> rezultat = new ArrayList<>();
   for (Film itFilm: filmovi) {
        if (!itFilm.getNaziv().toLowerCase().contains(naziv.toLowerCase())) {
            continue;
                            ako je odabran žanr
        if (zanrId > 0) {
            boolean pronadjen = false;
            for (Zanr itZanr: itFilm.getZanrovi()) {
                if (itZanr.getId() == zanrId) {
                    pronadjen = true;
                    break;
            if (!pronadjen) {
                continue;
        if (!(itFilm.getTrajanje() >= trajanjeOd && itFilm.getTrajanje() <= trajanjeDo)) {</pre>
            continue;
        rezultat.add(itFilm);
    return rezultat;
```

🛈 🛈 localhost:8080/Bioskop/Filmovi?naziv=er&zanrld=0&trajanjeOd=100&trajanjeDo=300

```
@Controller
@RequestMapping(value="/Filmovi")
public class FilmoviController implements ServletContextAware {
    @GetMapping
    public ModelAndView index(
            @RequestParam(required=false) String naziv,
            @RequestParam(required=false) Long zanrId,
            @RequestParam(required=false) Integer trajanjeOd,
            @RequestParam(required=false) Integer trajanjeDo,
            HttpSession session) throws IOException {
//ako je input tipa text i ništa se ne unese
//a parametar metode Sting onda će vrednost parametra handeler metode biti "" što nije null
       if(naziv!=null && naziv.trim().equals(""))
            naziv=null;
       List<Film> filmovi = filmService.find(naziv, zanrId, trajanjeOd, trajanjeDo);
       List<Zanr> zanrovi = zanrService.findAll();
       ModelAndView rezultat = new ModelAndView("filmovi");
       rezultat.addObject("filmovi", filmovi);
       rezultat.addObject("zanrovi", zanrovi);
      return rezultat:
```

10 localhost:8080/Bioskop/Filmovi?naziv=er&zanrId=0&trajanjeOd=100&trajanjeDo=300

Pretrage

```
<select name="zanrId">
         <option value="">odaberi</option>
         <option th:each="itZanr: ${zanrovi}" th:value="${itZanr.id}"</pre>
th:text="${itZanr.naziv}" th:selected="${#strings.equals(itZanr.id, param.zanrId)}">/option>
      </select>
   od:<input type="number" min="0"th:value="${param.trajanje0d}?: '0'"
name="trajanje0d"/><br/>
      do:<input type="number" min="0" th:value="${param.trajanjeDo}?: '240'</pre>
name="trajanjeDo"/>
   <input type="submit" value="Pretraži"/>
```

preslikavanje parametara na generisani prikaz da bi forma za pretragu ostala popunjena vrednostima

Filmovi

I. DI.	Haziv	Zani	trajanje	
	er	odaberi	od (100)	Pretraži
1	Avengers: Endgame	akcija avantura naučna fantastika	183	2 <u>projekcije</u>
2	It: Chapter 2	• <u>horor</u>	170	projekcije

Pretraga PROJEKCIJA, U servisnom sloju se očitaju samo oni projekcije koje zadovoljavaju zadate kriterijume, DAO izvrešava pretragu putem formiranog SQL

```
@Override
public List<Projekcija> find(LocalDateTime datumIVremeOd, LocalDateTime datumIVremeDo, Long filmId,
String tip,
Integer sala, Double cenaKarteOd, Double cenaKarteDo) {
        // minimalne inkluzivne vrednosti parametara ako su izostavljeni
        //1. način bi bilo pozivanje ogovarajuće DAO metode u odnosu na broj parametara
        //gde bi trebalo implementirati više dao metoda tako da pokriju različite situacije
        //2. način reši sve u DAO sloju
                                                       minimalne inkluzivne vrednosti
                                                    parametara za slučaj da su izostavljeni
        //odabran 2.
                                                       jer se radi pretraga u DAO sloju
        return projekcijaDAO.find(datumIVremeOd, datumIVremeDo, filmId, tip, sala, cenaKarteOd,
cenaKarteDo);
```

```
@Override
public List<Projekcija> find(LocalDateTime datumIVremeOd, LocalDateTime datumIVremeDo, Long filmId,
String tip, Integer sala, Double cenaKarteOd, Double cenaKarteDo) {
        ArrayList<Object> listaArgumenata = new ArrayList<Object>();
        String sql = "SELECT p.id, p.datumIVreme, p.tip, p.sala, p.cenaKarte, f.id, f.naziv,
f.trajanje FROM projekcije p " +
        "LEFT JOIN filmovi f ON p.filmId = f.id ";
        StringBuffer whereSql = new StringBuffer(" WHERE ");
        boolean imaArgumenata = false;
                                                                        minimalne inkluzivne vrednosti
                                                                     parametara za slučaj da su izostavljeni
        if(datumIVremeOd!=null) {
                                                                       jer se radi pretraga u DAO sloju
                 if(imaArgumenata)
                         whereSql.append(" AND ");
                 whereSql.append("p.datumIVreme >= ?");
                 imaArgumenata = true;
                listaArgumenata.add(datumIVremeOd);
```

```
if(datumIVremeDo!=null) {
        if(imaArgumenata)
                 whereSql.append(" AND ");
        whereSql.append("p.datumIVreme <= ?");</pre>
        imaArgumenata = true;
        listaArgumenata.add(datumIVremeDo);
if(filmId!=null) {
        if(imaArgumenata)
                 whereSql.append(" AND ");
        whereSql.append("p.filmId = ?");
        imaArgumenata = true;
        listaArgumenata.add(filmId);
if(tip!=null) {
        tip = "%" + tip + "%";
        if(imaArgumenata)
                 whereSql.append(" AND ");
        whereSql.append("p.tip LIKE ?");
        imaArgumenata = true;
        listaArgumenata.add(tip);
```

```
if(sala!=null) {
        if(imaArgumenata)
                whereSql.append(" AND ");
        whereSql.append("p.sala = ?");
        imaArgumenata = true;
        listaArgumenata.add(sala);
if(cenaKarteOd!=null) {
        if(imaArgumenata)
                whereSql.append(" AND ");
        whereSql.append("p.cenaKarte >= ?");
        imaArgumenata = true;
        listaArgumenata.add(cenaKarteOd);
if(cenaKarteDo!=null) {
        if(imaArgumenata)
                whereSql.append(" AND ");
        whereSql.append("p.cenaKarte <= ?");</pre>
        imaArgumenata = true;
        listaArgumenata.add(cenaKarteDo);
```

SELECT p.id, p.datumIVreme, p.tip, p.sala, p.cenaKarte, f.id, f.naziv, f.trajanje FROM projekcije p LEFT JOIN filmovi f ON p.filmId = f.id WHERE p.datumIVreme >= ? AND p.datumIVreme <= ? ORDER BY p.id

SELECT p.id, p.datumlVreme, p.tip, p.sala, p.cenaKarte, f.id, f.naziv, f.trajanje FROM projekcije p LEFT JOIN filmovi f ON p.filmId = f.id WHERE p.datumlVreme >= ? AND p.datumlVreme <= ? AND p.tip LIKE ? ORDER BY p.id

SELECT p.id, p.datumIVreme, p.tip, p.sala, p.cenaKarte, f.id, f.naziv, f.trajanje FROM projekcije p LEFT JOIN filmovi f ON p.filmId = f.id WHERE p.datumIVreme >= ? AND p.datumIVreme <= ? AND p.tip LIKE ? AND p.cenaKarte <= ? ORDER BY p.id

Case study – CRUD bioskop veb aplikacija

- USE CASE korišćenje DAL za Bloskop web aplikaciju
- com.ftn.PrviMavenVebProjekat:
 - DatabaseZanrService.java, ZanrDAOImpl.java, zanrovi.html
 - DatabaseFilmService.java, FilmDAOImpl.java, filmovi.html
 - DatabaseProjekcijeService.java, projekcijeDAOImpl.java, projekcije.html
 - DatabaseKorisnikService.java, KorisnikDAOImpl.java, korisnici.html

Dodatni materijali

- https://spring.io/guides/gs/relational-data-access/
- https://mkyong.com/spring-boot/spring-boot-jdbc-examples/
- https://www.petrikainulainen.net/programming/spring-framework/spring-data-jpa-tutorial-part-eight-adding-functionality-to-a-repository/
- https://docs.spring.io/springdata/jpa/docs/1.5.0.RELEASE/reference/html/repositories.html
- https://www.baeldung.com/spring-data-repositories
- https://www.baeldung.com/java-connection-pooling

Dodatno

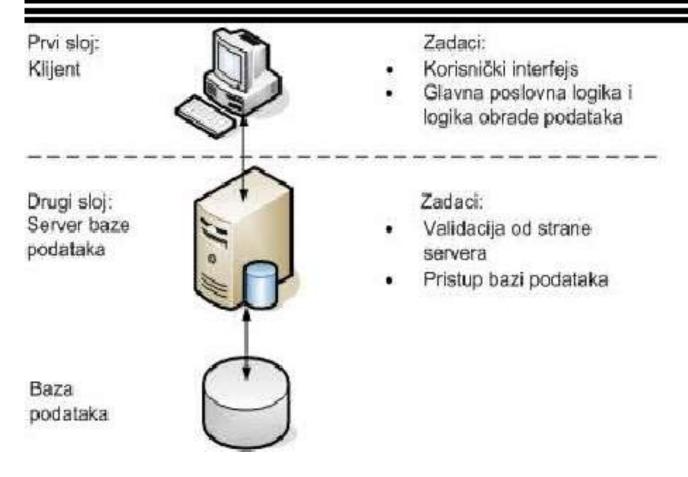
Zašto baza podataka ???

- 1. "Primary role of a database is to store and display updated information in a web application".
- Function of database "Database applications are used to search, sort, filter and present information based upon web requests from users"
- 3. Features "Databases grant and limit access to data based upon criteria such as user name, password, region or account number. Databases also enforce data integrity by ensuring that data is collected and presented using a consistent format".
- 4. Effects A dynamic website displays updated information on web pages when the database is updated by the host or when users submit information using web forms.

Zašto baza podataka ???

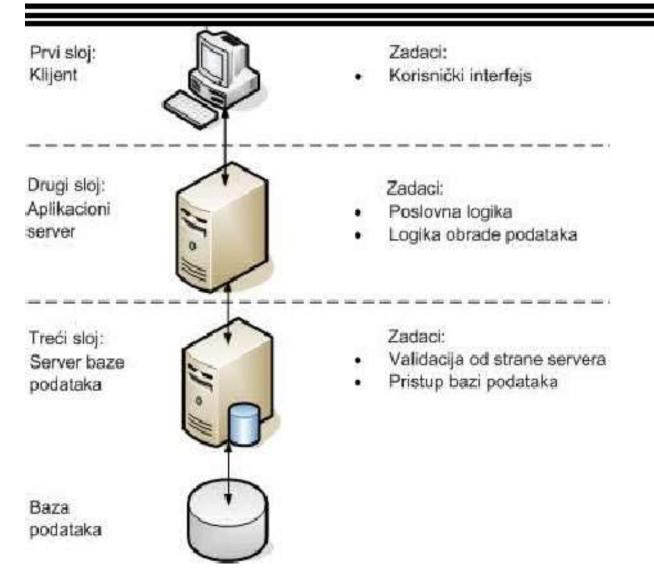
- 1. Danas, svi moderni sajtovi čuvaju podatke u nekoj vrsti baze podataka
- 2. Za početak relaciona
- 3. Kako se povezati na bazu ???
- 4. Pišemo program koji nam ovo omogućava ???
- 5. Baze podataka prave različiti proizvođači i postoje različite verzije istih???

Tipovi aplikacija – Arhitekture dovslojna

N klijenata svako sa svojom instaliranom aplikacijom

Tipovi aplikacija – Arhitekture troslojna

N klijenata svako ima samo korisnički interfejs preko kojeg se pristupa jednoj aplikaciji

Tipovi aplikacija - Arhitekture

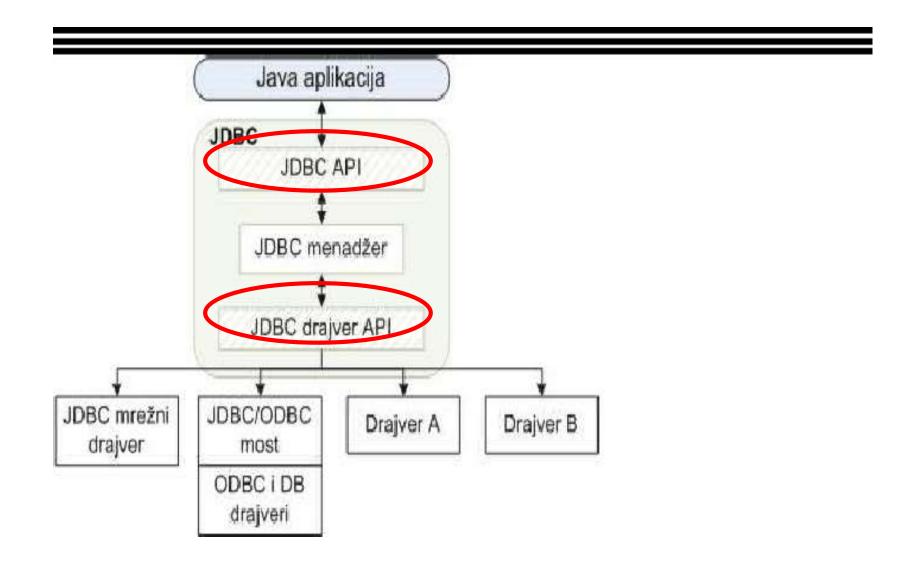
Prednosti troslojne :

- Smanjenje troškova vezano za hardver klijentskih mašina
- Modularnost, "lako" izmenjivi delovi
- Sa izdvajanjem poslovne logike koja se odražava na brojne krajnje korisnike u zaseban sloj u vidu aplikativnog servera, ažuriranje i održavanje aplikacije je centralizovano. Ovim se eliminiše problem distribucije softvera, koji je bio prisutan u dvoslojnom klijent-server modelu
- Sa dobijenom modularnošću moguće je lako izmeniti ili zameniti neki od slojeva bez uticaja na ostale

Java i baze podataka

- Java ima definisan standardni interfejs za komunikaciju sa bazama podataka nazvan JDBC. (Java DataBase Connectivity)
- JDBC definiše skup klasa i interfejsa koji se koriste za pristup bazama podataka. Za komunikaciju sa serverima najčešće se koristi TCP/IP mrežna konekcija.
- Razvio Sun Microsystems kao uniforman skup interfejsa za pristup heterogenim relacionim bazama podataka.

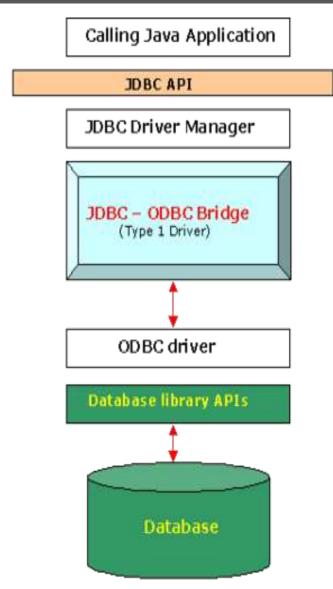
Java i baze podataka - JDBC

Java i baze podataka

- JDBC API namenjen aplikativnim programerima, koji definiše komunikaciju na relaciji Java aplikacija – JDBC menadžer
- JDBC drajver API, interfejs nižeg nivoa namenjen programerima drajvera, koji definiše način komunikacije na relaciji JDBC menadžer – drajver konkretnog DBMS

Tipovi drajvera DBMS – JDBC-ODBC bridge

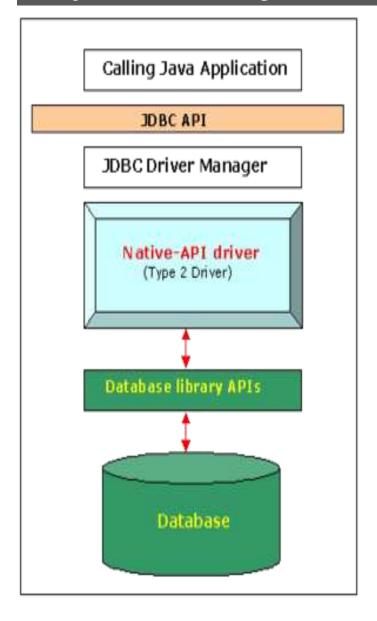

- Type 1 driver JDBC-ODBC bridge
- Prednosti: Može da se poveže sa skoro svakom bazom podataka, zbog generičke prirode odbc diver
- Mane: Performanse ne radi sa svim bazama podataka podjednako brzo.
 Sam driver mora biti na klijentskoj mašini.
 Za današenje web aplikacije neprihvatljivo

Tipovi drajvera DBMS – JDBC-ODBC bridge

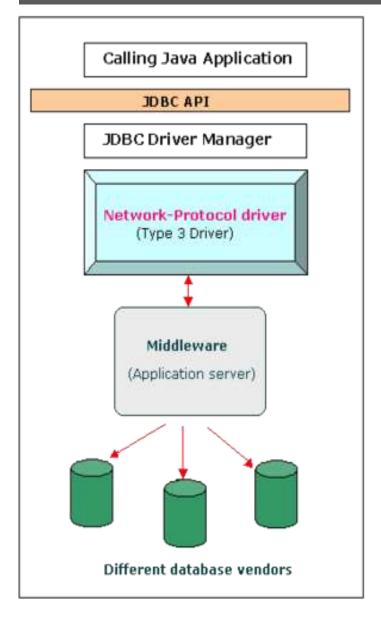
- ODBC Stands for Open Database Connectivity
- Introduced by Microsoft in 1992.

Tipovi drajvera DBMS – Native-API driver

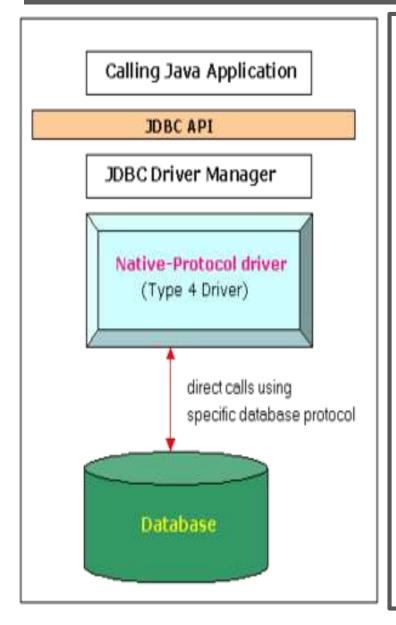
- Type 2 driver Native-API driver
- Prednosti: Nema JDBC-ODBC bridge što pevećava stepen performansi u radu sa bazom
- Mane: Nativna biblioteka mora biti instalirana na klijentu. Ne postoje nativne biblioteke za sve baze podataka. Zavisna je od platforme (operativnog sistema)

Tipovi drajvera DBMS – Network-Protocol driver

- Type 3 driver Network-Protocol driver (middleware driver)
- Prednosti: Driver napisan u javi. Jedan driver za sve baze. Middleware prevodi u komade koje razume baza. Nema biblioteke na klijentu
- Mane: Nekad je neophodno menjati middleware. Middleware komunickacija unosi dodatni overhead.

Tipovi drajvera DBMS – Database-Protocol driver

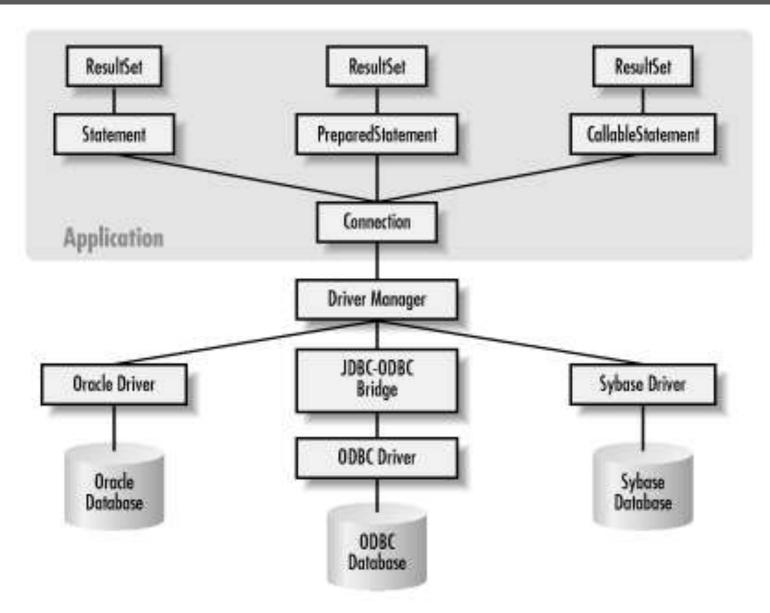

- Type 4 driver Database-Protocol driver (Pure Java driver)
- Prednosti: Ugrađen u JVM klijenta (moguć debugg ⓒ). U odnosu na 1,2 nema ODBC. Bolji od 3 jer mu ne treba middleware
- Mane: Drajeveri za baze ponekad imaju zatovrene protokole. Pa ga ne možemo implementirati u Javi ili naći preuzeti implementaciju u Javi.
- Ovo se koristi u našoj aplikaciji

Korišćenje baze u Javi

- Šta je potrebno kako bi koristili bazu ?
- Drajver za MySQL bazu podataka. Može i za druge baze (više drajvera)
- treba da je dostupan u CLASSPATH-u projekta;obično se stavlja u WEB-INF/lib folder projekta
- Skript (najčešće model + vrednosti) će da kreira bazu podataka i da je napuni inicijalnim podacima.

Korišćenje baze u Javi

Korišćenje baze u Javi - Inicijalizacija konekcije

 Inicijalizacija konekcije prema bazi kreiranje objekta klase Connection

Korišćenje baze u Javi - Inicijalizacija konekcije

- forName poziv statičke metode klase Class. Statička metoda vraća incijalizovan objekat klase koji odgovara parametru.
- Klasa java.sql.DriverManager koja upravlja učitavanjem drajvera i obezbeđuje podršku za otvaranje konekcija ka bazi podataka. Njegova osnovna funkcija je održavanje liste dostupnih drajvera i učitavanje odgovarajućeg drajvera na osnovuinformacija iz URL adrese
- Struktura JDBC URL adrese je sledeća: jdbc:<podprotokol>:<ime baze>, gde podprotokol predstavlja konkretan mehanizam povezivanja na određenu bazu podataka, a koji može biti podržan od strane više drajvera. Komponente i sintaksa imena baze zavise od vrste podprotokola u upotrebi.

Baza podataka	JDBC URL
ODBC izvor podataka	jdbc:odbc:DATA_SOURCE_NAME
MySQL	jdbc:mysql://SERVER[:PORT]/DATABASE_NAME
Oracle	jdbc:oracle:thin:@SERVER:PORT:INSTANCE_NAME

Korišćenje baze u Javi - Inicijalizacija konekcije

- Rezultat uspešnog uspostavljanja veze sa SUBP je inicijalizivani Connection objekat
- Connection interfejs ne može da imati svoje instance, ali se ovde radi o instanci.
- java.sql.Connection predstavlja konkretnu konekciju sa bazom podataka kroz koju se šalju SQL iskazi

- Kada korisnik želi da izlista sve žanrove, bazi će biti poslat upit.
- Na osnovu rezultata, generiše se odgovor

```
@Override
public List<Zanr> findAll() {
  List<Zanr> zanrovi = new ArrayList<Zanr>();
 Statement stmt = null;
 ResultSet rset = null;
 try {
    String sql = "SELECT id, naziv FROM zanrovi";
    stmt = connectionManager.getConnection().createStatement();
    rset = stmt.executeQuery(sql);
   while (rset.next()) {
     int index = 1;
     Long id = rset.getLong(index++);
     String naziv = rset.getString(index++);
     Zanr zanr = new Zanr(id, naziv);
      zanrovi.add(zanr);
  } catch (Exception ex) {
      ex.printStackTrace();
  } finally {
     try {stmt.close();} catch (Exception ex) {ex.printStackTrace();}
     try {rset.close();} catch (Exception ex) {ex.printStackTrace();}
     try {connectionManager.closeConnection();} catch (Exception ex) {ex.printStackTrace();}
  return zanrovi;
```

- java.sql.Statement se ponaša kao kontejner za izvršavanje SQL upita kroz datu konekciju (kompletan string pretrage)
 - Ako bi SQL upit trebao da sadrži where klauzulu tada bi se on formirao na String sql = "SELECT id, naziv FROM zanrovi WHERE id = " + idZanr + ";"; nije baš praktično ako where deo ima više parametara pretrage
- Sve operacije nad bazom podataka, pa tako i postavljanje upita, definišu se odgovarajućim SQL naredbama koje se šalju serveru. SQL naredba je, u okviru JDBC interfejsa, definisana Statement objektom.
- Za slanje upita serveru koristi se metoda executeQuery
- Rezultat ove metode je inicijalizovani objekat klase ResultSet, koji je namenjen za skladištenje rezultata upita. Rezultat upita se može pročitati pomoću ovog objekta.

Objekat klase ResultSet

- Čitanje rezultata je operacija koja se odvija red-po-red u okviru tabele koja predstavlja rezultat. Za kretanje kroz tabelu rezultata koristi se koncept tekućeg reda. Tekući red se može pomerati isključivo od početka ka kraju tabele, bez preskakanja i bez više prolaza.
- Prvim pozivom metode next klase ResultSet tekući red će biti prvi red tabele rezultata. Metoda next vraća boolean vrednost koja označava da li novi tekući red postoji ili ne.
- Za tekući red rezultata pojedine vrednosti polja očitavaju se metodama getString, getInt, getDate, itd. (za svaki tip podatka u bazi postoji odgovarajuća metoda). Konverziju između tipova podataka baze i jezika Java obavlja JDBC drajver. Parametar getXXX metoda je redni broj kolone koja se očitava; redni brojevi počinju od 1, a ne od nula kako bi se očekivalo.
- Nakon prestanka korišćenja ResultSet objekta potrebno je pozvati njegovu metodu close radi oslobađanja resursa koje je taj rezultat upita zauzimao. Slično važi i za Statement objekat.

- INSERT, UPDATE ili DELETE mogu da koriste Statement objekat ili PreparedStatement objekat, koji se inicijalizuje na isti način kao i u prethodnom slučaju, osim što se poziva executeUpdate.
- Za razliku od metode executeQuery koja vraća ResultSet, metoda executeUpdate vraća samo jednu int vrednost koja predstavlja broj redova na koje je operacija uticala

```
@Override
public int save (Zanr zanr) {
          PreparedStatement stmt = null;
          int rezultat = 0;
          try {
                     String sql = "INSERT INTO zanrovi (naziv) VALUES (?)";
                      stmt = connectionManager.getConnection().prepareStatement(sql);
                      int index = 1;
                      stmt.setString(index++, zanr.getNaziv());
                     rezultat = stmt.executeUpdate();
          } catch (Exception ex) {
                     ex.printStackTrace();
          } finally {
                     try {stmt.close();} catch (Exception ex) {ex.printStackTrace();}
                     try {connectionManager.closeConnection();} catch (Exception ex) {ex.printStackTrace();}
          return rezultat;
```

- java.sql.PreparedStatement je objekat koji predstavlja prekompajliran Statement koji sadrži SQL
- Server samo jednom izvrši parsiranje i analizu SQL naredbe i formira plan izvršavanja
- U okviru naredbe njen promenljivi deo predstavljen upitnicima. Pre slanja definisati vrednosti upitnika.
- Praktično je ako where deo ima više parametara pretrage i ako su oni tipa Date ili Sting (metoda setString automatski eskejpuje karaktere koji se nalaze u Stringu a koji se mogu tumači kao specijalni karateri za sintaksu SQL naredbe)

```
@Override
public int save (Zanr zanr) {
           PreparedStatement stmt = null;
           int rezultat = 0;
           try {
                      String sql = "INSERT INTO zanrovi (naziv) VALUES (?)";
                      stmt = connectionManager.getConnection().prepareStatement(sql);
                      int index = 1;
                      stmt.setString(index++, zanr.getNaziv());
                      rezultat = stmt.executeUpdate();
           } catch (Exception ex) {
                      ex.printStackTrace();
           } finally {
                     try {stmt.close();} catch (Exception ex) {ex.printStackTrace();}
                     try {connectionManager.closeConnection();} catch (Exception ex) {ex.printStackTrace();}
           return rezultat;
```

- PreparedStatement se može korsititi i za višestruki unos objekata
- Uzastopno izvršavanje istih SQL naredbi

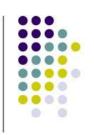
```
@Override
public int[] save(ArrayList<Zanr> zanrovi) {
           PreparedStatement stmt = null;
           int [] result = new int [zanrovi.size()];
           try {
                      String sql = "INSERT INTO zanrovi (naziv) VALUES (?)";
                      stmt = connectionManager.getConnection().prepareStatement(sql);
                      for (int i=0; i<zanrovi.size();i++) {</pre>
                                 int index = 1;
                                 stmt.setString(index++, zanrovi.get(i).getNaziv());
                                 result[i] = stmt.executeUpdate();
           } catch (Exception ex) {
                      ex.printStackTrace();
           } finally {
                      try {stmt.close();} catch (Exception ex) {ex.printStackTrace();}
                      try {connectionManager.closeConnection();} catch (Exception ex) {ex.printStackTrace();}
           return result;
```

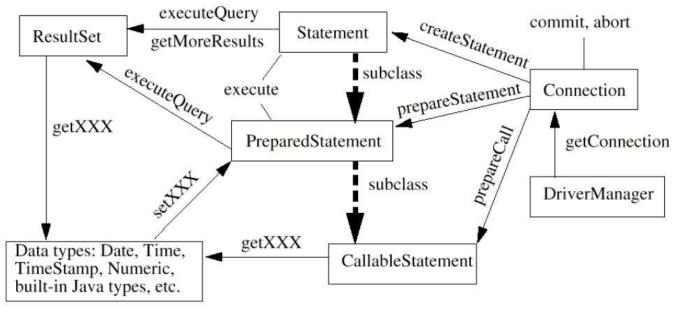
PreparedStatement se može korsititi selekciju sa where delom

```
@Override
public Zanr findOne(Long id) {
           Zanr zanr = null;
           PreparedStatement stmt = null;
           ResultSet rset = null;
           try {
                      String sql = "SELECT id, naziv FROM zanrovi WHERE id = ?";
                      stmt = connectionManager.getConnection().prepareStatement(sql);
                      int index = 1;
                      stmt.setLong(index++, id);
                     rset = stmt.executeQuery();
                      if (rset.next()) {
                                 zanr = new Zanr(id, rset.getString(2));
           } catch (Exception ex) {
                      ex.printStackTrace();
           } finally {
                     try {stmt.close();} catch (Exception ex) {ex.printStackTrace();}
                     try {rset.close();} catch (Exception ex) {ex.printStackTrace();}
                     try {connectionManager.closeConnection();} catch (Exception ex) {ex.printStackTrace();}
           return zanr;
```

JDBC CLASSESS

JDBC Class Diagram

JDBC JAVA CONVERSION

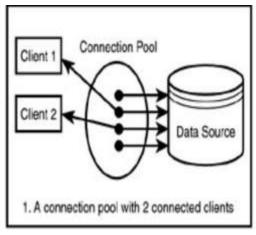
SQL data type	Java data type	Java data type			
	Simply mappable	Object mappable			
CHARACTER		String			
VARCHAR		String			
LONGVARCHAR		String			
NUMERIC		java.math.BigDecimal			
DECIMAL		java.math.BigDecimal			
BIT	boolean	Boolean			
TINYINT	byte	Integer			
SMALLINT	short	Integer			
INTEGER	int	Integer			
BIGINT	long	Long			
REAL	float	Float			
FLOAT	double	Double			
DOUBLE PRECISION	double	Double			
BINARY		byte[]			
VARBINARY		byte[]			
LONGVARBINARY		byte[]			
DATE		java.sql.Date			
TIME		java.sql.Time			
TIMESTAMP		java.sql.Timestamp			

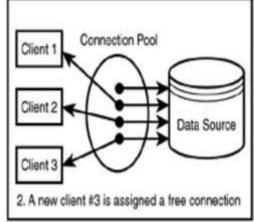
- Data access pattern čija je uloga da smanji broj "skupih" operacija kreiranja veza ka bazi podataka.
- Neka vrsta keša za konekcije. Ne pravi se nova konekcija dok se ne potroše postojeće.
 Postavlja se maksimalni i minimalni broj konekcija. Postoji poseban proces u biblitoteci koji prati konekcije koje su neaktivne i sam ih oslobađa.
- Third-party biblioteka je bolje rešenje nego praviti neku svoju imlementaciju.
- Posebni algoritmi za povećavanje i smanjivanje konekcija.

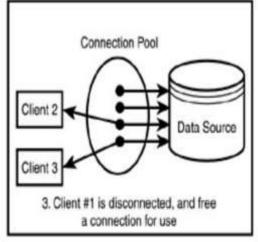
	100 Iterations	100 Iterations	1000 Iterations	3000 Iterations
Pooling	547 ms	<10 ms	47 ms	31 ms
Non-Pooling	4859 ms	4453 ms	43625 ms	134375 ms

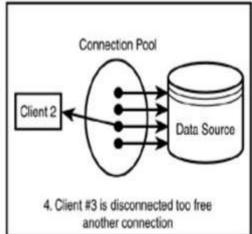
- Creating a new connection for each user can be time consuming (often requiring multiple seconds of clock time), in order to perform a database transaction that might take milliseconds.
- Opening a connection per user can be unfeasible in a publicly-hosted Internet application where the number of simultaneous users can be very large.
- Accordingly, developers often wish to share a "pool" of open connections between all of the application's current users.
- The number of users actually performing a request at any given time is usually a very small percentage of the total number of active users, and during request processing is the only time that a database connection is required

	100 Iterations	100 Iterations	1000 Iterations	3000 Iterations
Pooling	547 ms	<10 ms	47 ms	31 ms
Non-Pooling	4859 ms	4453 ms	43625 ms	134375 ms

 Apache DBCP je primer jedne takve biblioteke https://commons.apache.org/proper/commons-dbcp/

```
/**
* The default cap on the number of "sleeping" instances in the pool.
* @see #getMaxIdle
* @see #setMaxIdle
public static final int DEFAULT MAX IDLE = 8;
* The default minimum number of "sleeping" instances in the pool
* before before the evictor thread (if active) spawns new objects.
* @see #getMinIdle
* @see #setMinIdle
public static final int DEFAULT MIN IDLE = 0;
* The default cap on the total number of active instances from the pool.
* @see #getMaxActive
public static final int DEFAULT MAX ACTIVE = 8;
```

 Apache DBCP je primer jedne takve biblioteke https://commons.apache.org/proper/commons-dbcp/

```
public class DBCPDataSource {
         private static BasicDataSource ds = new BasicDataSource();
         static {
                   ds.setUrl("jdbc:h2:mem:test");
                   ds.setUsername("user");
                   ds.setPassword("password");
                   ds.setMinIdle(5);
                   ds.setMaxIdle(10);
                   ds.setMaxOpenPreparedStatements(100);
         public static Connection getConnection() throws SQLException {
                   return ds.getConnection();
         private DBCPDataSource(){ }
```

 HikariCP je primer jedne takve biblioteke https://github.com/brettwooldridge/HikariCP

```
public class HikariCPDataSource {
         private static HikariConfig config = new HikariConfig();
         private static HikariDataSource ds;
         static {
                   config.setJdbcUrl("jdbc:h2:mem:test");
                   config.setUsername("user");
                   config.setPassword("password");
                   config.addDataSourceProperty("cachePrepStmts", "true");
                   config.addDataSourceProperty("prepStmtCacheSize", "250");
                   config.addDataSourceProperty("prepStmtCacheSqlLimit", "2048");
                   ds = new HikariDataSource(config);
         public static Connection getConnection() throws SQLException {
                   return ds.getConnection();
         private HikariCPDataSource(){}
```